

Libreng Patakaran ng Higher Education sa Pilipinas: Isang Ex-post Reality

VELOUNA ROSERO – PEREZ, DPA

Associate Professor IV, University of Southeastern Philippines
v.perez@usep.edu.ph

Abstract— Ang Human Capital sa pamamagitan ng edukasyon ay itinuturing na isang paraan sa isang mas mahusay na kalidad ng buhay. Inihahanda ng mga magulang ang kanilang mga anak mula pre-school hanggang sa mas mataas na edukasyon. Gayon din ang ginagawa ng mga gumagawa ng patakaran at administrator. Kaya, nag-udyok sa pagsasabatas at pagpapatupad ng Philippine Republic Act 10931 (RA10931) na kilala rin bilang "Universal Access to Quality Tertiary Education Act" noong Agosto 3, 2017. Ang pag-aaral na ito ay nag-imbetiga sa mga buhay na karanasan ng mga mag-aaral na kasangkot sa pagpapatupad ng RA 10931. Ginamit nito ang Phenomenological Qualitative Research Design na nakabatay sa tradisyong pilosopikal ng Heideggerian sa pagsubaybay sa pagpapatupad ng RA10931 na sumasaklaw sa State Universities and Colleges (SUC) sa Rehiyon XI (Rehiyon ng Davao, Pilipinas). Isang serye ng Focus Group Discussion (FGD) din ang isinagawa upang mangalap ng impormasyon mula sa mga mag-aaral ng SUCs. Ito ay ginawa nang hiwalay sa bawat institusyon gamit ang isang semi-structured survey question na isinailalim sa field testing. Ang mga natuklasan ay nagsiwalat ng mga sumusunod: (a) sumang-ayon ang mga mag-aaral na ang edukasyon ay magbibigay sa isang indibidwal ng komportable at ligtas na buhay; (b) pinahalalagan ang edukasyon bilang pamana at pagmamalaki ng pamilya; (c) ang pagpapatupad ng programa ay nagbibigay ng kadalian at kapayapaan ng isip; (d) at nalulugod sa kusang hakbang ng pamahalaan sa RA10931 sa paghahangad ng pag-unlad ng ekonomiya sa bansa. Sa kabila ng mga benepisyo at pakinabang na ito, natukoy ng pag-aaral ang mga hamon, isyu at alalahanin sa panahon ng pagpapatupad na kinabibilangan ng: (a) ang isyu ng sustainability; (b) pagbabalik ng serbisyo ng mag-aaral; (c) kawalang-importansya ng mga hindi nakatuong mag-aaral at (d) pagkabahala sa inaasahang mataas na marking pang akademiko.

Keywords— *Pag-unlad ng Ekonomiya, Libreng Mataas na Edukasyon, Human Capital at Mga Mag-aaral*

I. PANIMULA

Ang bawat bansa ay naghahangad ng pag-unlad ng ekonomiya. Ang edukasyon ay isa sa mga pangunahing salik sa paglago ng ekonomiya. Ang mga mahusay na sistema ng edukasyon ay napakahalagang bahagi sa pag-unlad ng isang bansa sa iba't ibang aspeto tulad ng ekonomiya, yamang-tao, kalusugan, at pamamahala, bukod sa iba pa. Nasa premise na ito na ang pamumuhunan ng human capital sa pamamagitan ng edukasyon ay hahantong sa patuloy na paglago at pag-unlad. Ayon kay Namwandi, walang bansa sa mundo ang umunlad sa ekonomiya nang walang malakas na human capital. Bukod dito, ang ebolusyon ng mga teorya ng pag-unlad ng ekonomiya ay nagpakita na ang edukasyon ang ina sa lahat ng pagsisikap sa pag-unlad.¹

Ang mas mataas na edukasyon ay naging ahente ng pang-aham, teknolohikal, pag-unlad ng ekonomiya. Dagdag pa, ito ay naging isang lugar ng indibidwal na paghubog at pag-unlad ng kultura at isang lugar ng pagkamamamayan at demokratikong kultura. Imposibleng paghiwalayin ang mga sukat na ito sa isa't isa. Ang bumubuo ng mas mataas na edukasyon ay tiyak ang kabuuan ng napatunayang maramihang papel nito.²

Ang engrandeng programa ng gobyerno ng Pilipinas na magbigay ng unibersal na access sa de-kalidad na edukasyong tersiyaryo sa pamamagitan ng pagpapatupad ng PATAKARANG LIBRENG MATAAS NA EDUKASYON sa mga State Universities and Colleges (SUC), Local Universities and Colleges at Technical Vocational Institutions sa ilalim ng Republic Act 10931 na kilala rin bilang "Ang Universal Access to Quality Tertiary Education Act"³ ay tugon para sa pagpapabuti ng kalidad ng buhay ng bawat Pilipino sa paghahangad ng pangmatagalang pananaw at adhikain ng AmBisyon Natin 2040 para sa bawat mamamayang Pilipino at para sa bansa sa susunod na 25 taon. Inilalarawan ng AmBisyon Natin 2040 ang uri ng buhay na gustong mamuhay ng mga tao, at kung ano ang magiging kalagayan ng bansa pagdating ng 2040. Dahil dito, ito ay isang anchor para sa pagpapalano ng kaunlaran sa hindi bababa sa apat na administrasyon.⁴

Ngayon, tinitingnan ng marami ang mas mataas na edukasyon bilang "mahalaga sa pagpapanatili ng mapagkumpitensyang posisyon sa isang lalong umaasa sa kaalaman sa ekonomiya ng mundo".⁵ Dagdag pa, mahirap makahanap ng politiko

o gobyerno na itinatangi ang kahalagahan ng edukasyon partikular na ang mas mataas na edukasyon para sa pag-unlad ng pambansang ekonomiya.

Ang sentral na direksyon ng pananaliksik na ito ay imbestigahan at subaybayan ang Free Higher Education Policy gaya ng itinatadhana sa Republic Act 10931. Ito ay naglalahad ng mga kaalaman, katotohanan at karanasan ng mga mag-aaral hinggil sa RA10931 pagkatapos ng pagpapatupad nito.

II. PAMAMARAAN

Ang pananaliksik na ito ay nag-iimbestiga kung ano ang kaalaman, katotohanan, at karanasan ng mag-aaral bilang mga stakeholder ng Free Higher Education Program. Ang pag-aaral na ito ay gumagamit ng Phenomenological Qualitative Research Design na nakabatay sa tradisyong pilosopikal ng Heideggerian. Ang Qualitative Research Method ay idinisenyo upang maunawaan ang mga tao, kung ano ang kanilang sinasabi at ginagawa gayundin ang panlipunan at kultural na konteksto kung saan sila nakatira.⁶ Higit pa rito, binibigyang-daan ng qualitative research ang mananaliksik na makita at maunawaan ang konteksto kung saan nagaganap ang mga desisyon at aksyon at kadalasan ay ang mga desisyon at aksyon ng tao ay mauunawaan lamang sa konteksto. Dahil ang pokus ng pananaliksik na ito ay ang karanasan ng mga subjective na katotohanan, ang disenyo ng husay ay itinuturing na angkop sa mga konstruksyon ng frame at maunawaan ang kahulugan. Ang pag-aaral na ito ay sumasaklaw sa mga mag-aaral ng Apat (4) na Pamantasang Unibersidad at Kolehiyo na nagpatupad ng Libreng Mataas na Edukasyon sa Rehiyon XI (Rehiyon ng Davao, Pilipinas), ito ay: (1) University of Southeastern Philippines (USEP) sa Davao City; (2) Southern Philippines Agri-Business, Marine and Aquatic School of Technology (SPAMAST) sa Malita, Davao Occidental; (3) Davao del Norte State College (DNSC) sa Panabo City; at (4) Davao Oriental State College of Science and Technology (DOSCST) sa Davao Oriental. Ang mananaliksik ay nangalap ng datos mula sa kabuuang Tatlungpu't limang (35) mag-aaral sa pamamagitan ng isang focus group discussion (FGD) na ginawang hiwalay sa bawat institusyon sa Rehiyon XI.

III. RESULTA AT TALAKAYAN

A. Mga Karanasan at Pag-unawa ng mga Mag-aaral tungo sa Libreng Higher Education Program

Mayroong Tatlungpu't limang (35) estudyanting-kalahok mula sa apat (4) na SUCs, karamihan sa kanila ay 20 taong gulang, pinangungunahan ng mga lalaki, pangunahing nakatira sa kanilang mga magulang at sa mga boarding house na ang pinagsamang kita ng mga magulang ay nasa hanay ng Php5,000.00- 9,999.00.

Tinukoy ng mga kalahok na mag-aaral ang edukasyon bilang "**ang edukasyon ay pagbuo ng kaalaman bilang isang paraan ng pagkamit ng komportable at ligtas na buhay**". Ganito ang pagtingin ng AmBisyon Natin 2040 sa mga Pilipino sa susunod na Dalawangput isang (21) taon. Alinsunod dito, nakikita nito na ang bawat pamilya ay magkakaroon nang isang matinag at matiwasay na pamumuhay, ligtas sa pang-araw-araw na pangangailangan at sa hindi inaasahang mga gastos na maaaring magplano at maghanda para sa kinabukasan ng mga bata, mamuhay nang magkakasama sa kanilang sariling mga bahay at isang kalayaan sa paglalakbay at pagpunta sa mga lugar na nais. Ang kahirapan at hindi pagkakapantay-pantay ay isa sa mga pinakamalaking isyu sa Pilipinas, at ang pagsugpo sa kahirapan ay palaging nilalaban. Ang mahihirap ay tumutukoy sa mga indibidwal at pamilya na ang kita ay mas mababa sa limitasyon ng kahirapan gaya ng tinukoy ng NEDA at/o hindi kayang bayaran sa patuloy na paraan upang maibigay ang kanilang pinakamababang pangunahing pangangailangan ng pagkain, kalusugan, edukasyon, pabahay at iba pang mahahalagang amenities ng buhay.⁷ Higit pa rito, sa mga karanasang ito, naisip ng mga kalahok ng mag-aaral ang edukasyon bilang pagbuo ng kaalaman at bilang isang paraan ng pagkamit ng layunin sa buhay upang makalaya mula sa kahirapan. Sa India, ang mas mataas na edukasyon ay nakikita bilang isang praktikal na paraan para sa pataas na kadaliang mapakilos na trabaho sa merkado gayundin bilang isang simbolo ng katayuan sa propesyonal at personal dahil ang may mas mataas na antas ay mahalagang mga ari-arian upang i-highlight kapag naghahanap ng mga asawa.⁸

Bukod dito, ang edukasyon ay nakikita bilang isang "**pamana ng pamilya**." May mga estudyanteng kalahok na nag-iisip na ang edukasyon ay isang kayamanan o pamana mula sa kanilang mga magulang dahil ito ang itinanim ng kanilang mga magulang sa kanilang isipan. Ang mga magulang ay may malaking impluwensya sa edukasyon at maraming pang aspeto ng buhay ng kanilang mga anak. Maaari pa nga nilang planuhin sa simula ang posibleng kinabukasan ng kanilang mga anak sa mga tuntunin ng karera at ilang mga hangarin sa buhay. Ang background na pang-edukasyon ng mga magulang ay maaari ring makaimpluwensya sa kung paano nakikita ng mga bata ang kahalagahan ng edukasyon. Ang kaalaman, kasanayan at mga natutunan mula sa paaralan ay maaaring magbigay ng kasangkapan sa bata upang harapin ang mga katotohanan ng post-academic na mundo kung saan ginagawang flexible ang isang tao sa anumang partikular na sitwasyon. Ito ay maaaring maging paliwanag kung bakit maraming tao ang naniniwala na

ang edukasyon ay isang ari-arian na hindi maaaring alisin. Ang natuklasang ito ay nagpapatunay mula sa pahayag ni Sheikh Yacoub Abban isang kilalang Muslim na iskolar, na nagsabi sa mga magulang na Muslim sa isang simposyum na inorganisa ng Muslim Relief Association of Ghana, sa Accra na ang pinakamagandang pamana na kanilang mga anak ay edukasyon.⁹ Sa katunayan, sa isang online na headline sa Ghana, binanggit ni Isaac Amoah-Asare¹⁰ na ang mga taga-Ghana ay hiniling na mamuhunan sa edukasyon ng kanilang mga anak dahil ito lamang ang pamana na maibibigay nila sa mga kabataan. Hinimok pa nga ang mga magulang na huminto sa paggastos sa materyal na mga bagay at sa halip ay suportahan ang edukasyon ng kanilang mga anak.

Nang tanungin ang mga kalahok kung ano sa tingin nila ang sinusubukang maisakatuparan ng gobyerno sa RA 1093, ang sagot nila ay "**Para sa Pag-unlad ng Bansa**". Nakita nila ang programa bilang isang tulong para sa mga kabataan mula sa mahihirap na pamilya upang makakuha ng isang degree para sa pagbuo ng kaalaman at upang maging kagamitan para sa trabaho upang mabawasan ang kahirapan at tamasahin ang isang kalidad na buhay. Ayon kay Tullao, Jr. nakasentro sa mga kontribusyon ng edukasyon ang panimulang empirikal na pananaliksik sa ugnayan ng pag-unlad ng yamang-tao at pag-unlad ng ekonomiya. Ang mga kita ng mga indibidwal ay tumaas sa karagdang mga taon ng pag-aaral; kasabay nito ang edukasyon ay gumagawa ng isang indibidwal na higit na produktibo hindi lamang sa pamilihan kundi maging sa sambahayan.¹¹ Ayon sa ulat ng Philippine Statistics Authority, ang karaniwang pamilyang Pilipino ay gumagastos ng 41.5 porsiyento ng kanilang kabuuang buwanang paggasta sa pagkain at isang dependency ratio na 57.7 porsiyento. Ibig sabihin, karamihan sa kinikita ng bawat pamilyang Pilipino ay ginagastos sa pagkain kaya mas mababa ang paggastos sa pabahay, damit, tubig, kuryente lalo na sa kalusugan at edukasyon.¹²

Ang mga pagbabagong naobserbahan ng mga kalahok sa kanilang mga karanasan dahil sa libreng mas mataas na edukasyon ay nagbigay ito sa kanila ng kapayapaan ng isip, pag-asa at pampatibay-loob na tumutok sa pag-aaral gayundin ang pagpapagaan ng kanilang pinansiyal na pasanin. Ito ay humahantong sa temang "**Probisyon ng Kapayapaan ng Pag-iisip.**" Ang kapayapaan ng isip ay tinukoy ng Merriam Webster Dictionary bilang "isang pakiramdam ng pagiging ligtas o protektado". Tinukoy ito ng Collins Dictionary bilang "ang kawalan ng pag-aalala" habang sinasabi ng Cambridge Dictionary na ito ay "isang pakiramdam ng kalmado o hindi nag-aalala." Ito ang nararamdaman ng mga estudyante habang nararanasan nila ang libreng mas mataas na edukasyon. Batay sa mga salaysay,

kinilala ng lahat ng mga kalahok ng mag-aaral ang mga pagbabago at mga benepisyong hatid ng libreng mas mataas na edukasyon sa kanilang buhay; Itinuring din nilang nakakatulong ang programa dahil hindi na sila nag-aalala kung saan kukuha ng pera para sa kanilang tuition fee. Kitang-kita rin sa mga tugon ng mga kalahok na naunawaan nila ang mga tuntunin ng availment ng programa. Nasa ibaba ang mabilisang pagtingin sa pag-unawa ng mga estudyante sa RA 10931 o ang Free Higher Education Policy.

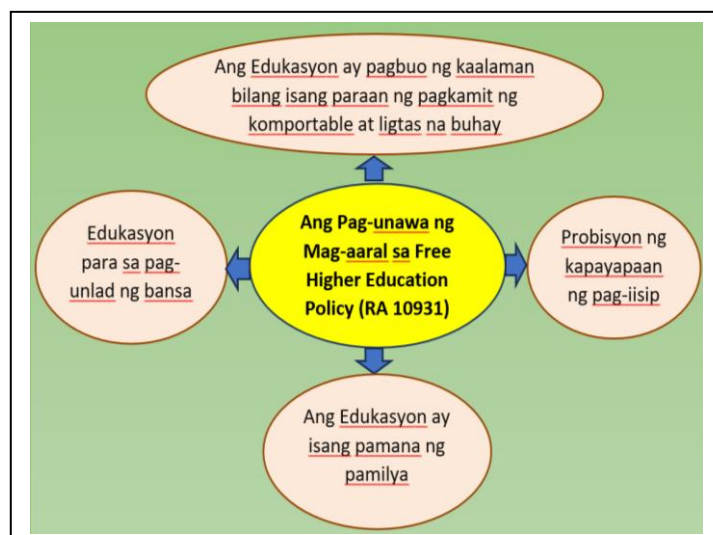

Figure 1. Sintesis sa pag-unawa ng mga mag-aaral sa libreng mataas na edukasyon

B. Mga Isyu at Alalahanin ng mga Stakeholder

Ang Figure 2 ay naglalarawan ng mga isyu at alalahanin ng mga stakeholder sa mga tuntunin ng pagpapatunay ng programa; kawalang importansya ng mga hindi nakatuong mag-aaral; pagbabalik ng serbisyo; at ang mga mag-aaral ay nababahala sa mataas na pag-asang pang-akademiko ng mga guro. Ang programa ay hindi lamang sumasaklaw sa buong matrikula ngunit sinusupportahan din ang iba't ibang mga singil tulad ng mga bayarin sa aklatan, bayad sa computer, bayad sa laboratoryo, bayad sa ID ng paaralan, bayad sa pag-unlad, bayad sa gabay, bayad sa handbook, bayad sa pagrehistro, mga bayad sa medikal at dental, mga bayarin sa kultura, at halos lahat ng iba pang mga katulad o nauugnay na bayad.

Ang badyet sa programa ay isang nakakahimok na isyu; Ang isa pa ay isang makabagong mekanismo ng pagpapatunay upang matiyak ang paghahatid ng kalidad ng edukasyon; Gayundin ang pag-access lalo na ng mga mag-aaral na nagmula sa malalayong mga lugar kung saan nakompromiso ang kalidad ng pangunahing edukasyon. Ang Seksyon 2 ng RA10931 dito ay nagpahayag na ang kalidad ng edukasyon ay isang hindi maiiwasang karapatan ng lahat ng mga Pilipino at ito ang patakaran ng estado na protektahan at

itaguyod ang mga karapatan ng lahat ng mga mag-aaral sa kalidad ng edukasyon sa lahat ng antas. Kinakailangang magkaroon ng isang pangunahing reporma na dapat gawin sa mga kinakailangan sa pagpasok para sa pagpasok sa SUCS upang madagdagan ang pag-access sa isang pagtutugma ng suporta upang mai-upgrade ang kalidad ng pangunahing edukasyon.¹³ Sa buong pag-indayog ng RA 10931, binigyang diin ni Senador Win Gatchalian na inaasahan niya ang pagtaas ng bilang mga kalidad na nagtapos ng mga kasanayan at kaalaman at hindi lamang tinatawag nilang "diploma mill" upang makagawa ng isang malaking epekto sa paglago ng bansa.¹⁴ Ang pagbabalik ng serbisyo ay ginagawa para hindi parusahan ang mga mag-aaral, hindi upang magpataw ng karagdagan pasanin sa kanilang edukasyon, ngunit upang mapahusay ang kanilang kamalayan sa sibiko, mapahusay ang kanilang mga kakayahan, gawing mas mahusay silang mamamayan, gawing mas mahusay ang kanilang pamayanan, at Tulungan ang bansang Pilipinas.¹⁵

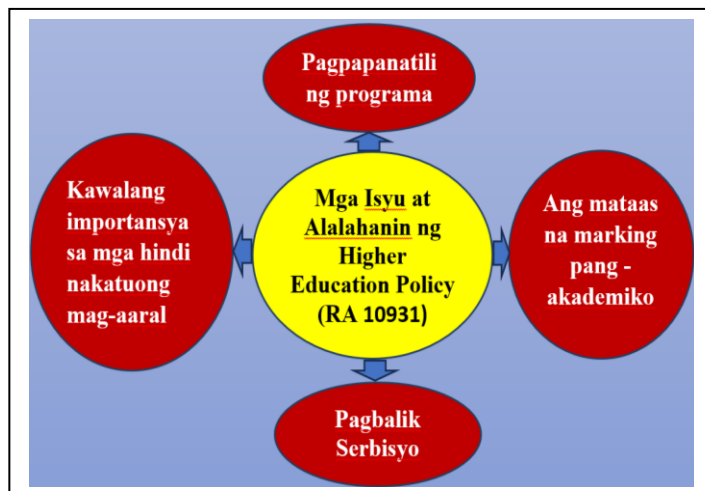

Figure 2. Sintesis sa pag-unawa ng mag-aaral sa libreng mas mataas na edukasyon

IV. RESULTA AT TALAKAYAN

Ang libreng patakaran sa mas mataas na edukasyon sa Pilipinas ay isang aktibong patakaran para sa edukasyon, isang engranding program at isang radikal na hakbang ng gobyerno na lubos na pinahahalagahan ng mga mag-aaral. Ang RA 10931 ay minarkahan ang massification ng mas mataas na edukasyon sa Pilipinas na humantong sa isang pagtaas sa pagpapatala ng mag-aaral. Bukod dito, binigyan din nito ang mga mag-aaral ng mas maraming mga pagkakataon para sa mas mataas na edukasyon, ginhawa at katiyakan.

Sa patuloy na adhikain at paniniwala na ang RA 10931 ay maaaring maging isang paraan sa isang nabago na buhay lalo na sa mahihirap at para sa pagbuo ng bansa, mayroong isang patuloy na

pangangailangan para sa wastong setting ng mga layunin, prayoridad, target, at plano sa layuning ito .

REFERENCES

- [1] Namwandi, David. (2015). The Importance of Education to Economic Growth and Development. Retrieved on January 18, 2018 at <https://www.newera.com.na/2015/07/17/importance-education-economic-growth-development/>
- [2] Zgaga, Pavel. (2005). Higher education for a democratic culture – The public responsibility. *The Public Responsibility for Higher Education and Research*, Luc Weber and Sjur Bergan (eds). Strasbourg: Council of Europe.
- [3] Republic Act No. 10931 also known as Universal Access to Quality Tertiary Education Act".
- [4] NEDA. (2017, June 6). NEDA. Retrieved from Launces the Philippine Development Plan. Retrieved at <http://2040.neda.gov.ph/2017/06/06/neda-launches-the-philippine-development-plan/>
- [5] Bowen, W. G. (2011). Lessons learned: Reflections of a University President. Princeton, N.J.: Princeton University Press.
- [6] Myers, Michael. (2013). Qualitative Research in Business and Management. London: Sage.
- [7] Republic Act 8425. An Act Institutionalizing the Social Reform and Poverty Alleviation Program, Philippines.
- [8] Gandhi, Milone. (2018). A Double-Edged Sword—Thoughts on the Massification Education in India. Massification of Higher Education in Asia: Consequences, Policy Responses and Changing Governance. Edited by Alfred M. Wu, John N. Hawkins. Springer Nature Singapore Pte Ltd.
- [9] Abban, S. Y. (2007, October 4). *modernghana*. Retrieved from <https://www.modernghana.com/news/144427/education-a-legacy.html>
- [10] Amoah-Asare, Isaac. (2015). Modern Ghana. Education Is The Best Legacy We Can Give To Our Children—Queenmother.. Retrieved at <https://www.modernghana.com/news/644025/education-is-the-best-legacy-we-can-give-to-our-children-que.html>
- [11] Tullao Jr., T. S. (2001). An Evaluation on the Readiness of Filipino Professional to Meet International Competition. *The Filipino Worker in a Global Economy*, 195.
- [12] Philippine Statistics Authority, (2018). Average Family Income in 2015 is Estimated at 22 Thousand Pesos Monthly (Results from the 2015 Family Income and Expenditure Survey). PSA Reference Number: 2016-154.
- [13] Contreras, A. (2017). The risks of free public tertiary education and some ideas to fix it. Manila: Manila Times.
- [14] Gatchalian, W. (2018). *Free Higher Education will produce quality graduates*. Manila: Senate of the Philippines 17th Congress
- [15] De Vera III, P. (2018, March 18). *Philippine Star Global*. Retrieved from <https://www.philstar.com/headlines/2018/03/18/1797835/ched-orders-return-service-program-scholars>.